

הלכות תפלה - טז

דין סמיכת גאולה לתפלה

ברכות ד, ב

איזהו בן העולם הבא, זה הסומך גאולה לתפלה של ערבית. ופירש"י: וכל שכן דשחרית. ורשב"א: דהא מפסיקים בפסוקי דברוך ה' לעולם ויראו עינינו וחותמין בה ואומרים קדיש אחריה. ועל כן נמנעו הרבה מן הגדולים שלא לאמרה כל עיקר, וכן כתבו בתוס' בשם רבי שמואל ז"ל שלא היה אומרם כל עיקר. אבל מי שאומר, סומך על מה שאמרו לקמן דתפלת ערבית רשות.

שוע"ר סי' כה

כא אם שמע קדיש או ברכו או קדושה בין תפילין של יד לתפילין של ראש, לא יפסיק לענות עם הצבור ... ואם פסק וענה, הוי הפסק בין ברכת תפילין של יד להנחת תפילין של ראש, וצריך לברך על תפילין של ראש ב' ברכות.

שוע"ר סי' נט

ז ויש אומרים שאחר סיום ברכת הבוחר בעמו ישראל באהבה לא יענה אמן, שלא להפסיק בין קריאת שמע לברכה שלפניה, כמו שאסור להפסיק בין כל דבר מצוה או דבר הנאה שמברכין עליו להברכה שלפניו. ויש אומרים שעונין אמן גם אחר ברכה זו, ואין חשש במה שמפסיק בינה לקריאת שמע, לפי שברכות קריאת שמע אינן דומות לשאר ברכות המצוות, שהרי אין מברכין אשר קדשנו במצותיו וצונו לקרות קריאת שמע, אלא ברכות בפני עצמן הן, ותיקנו לברך אותן קודם קריאת שמע. וכן המנהג פשוט במדינות אלו.

שוע"ר סי' סו

ט צריך לסמוך גאולה לתפלה, מטעם שיתבאר בסימן קי"א ... ולכן יש אומרים, שאין עונין אמן אחר גאל ישראל ... ומי שרוצה לצאת לדברי הכל, יוכל לכוין לסיים עם הש"ץ, ואז אינו מחוייב לענות אמן אחר הש"ץ.

שוע"ר סי' סט

ז אבל בין גאולה לתפלה של ערבית, מותר להפסיק להוציא אחרים ידי חובתן בברכו, שהרי בלא זה מפסיקין בין גאולה לתפלה בפסוקים וקדיש, הואיל ותפלת ערבית רשות.

שוע"ר סי' קיא

א (אע"פ שקריאת שמע וברכותיה מצוה בפני עצמה ותפלה מצוה בפני עצמה) צריך לסמוך ברכת גאולה לתפלה, ולא יפסיק ביניהם אפילו באמן אחר גאל ישראל, ולא בשום פסוק שנוהגין לומר קודם תפלת י"ח, כגון פסוק כי שם ה' אקרא ודומיו ... ויש אומרים שמותר לענות אמן אחר גאל ישראל, וכן נוהגין.

ב יש מי שאומר שבשבת אין צריך לסמוך גאולה לתפלה, מפני שסמיכה זו למדוה חכמים ממה שכתוב (תהלים יט, טו) יהיו לרצון וגו' צורי וגואלי, וכתוב אחריו (כ, ב) יענך ה' ביום צרה, אבל שבת לאו יום צרה הוא ... ואין לסמוך על סברא זו אם לא במקום שצריך לכך, לפי שלימוד זה אינו אלא סמך בעלמא, ועיקר סמיכת גאולה לתפלה הוא מדברי חכמים, שדימו י"ח ברכות אחר ברכת גאולה לאוהבו של מלך שבא ודפק על פתח המלך ויצא המלך לקראתו, ואם רואהו המלך שהפליג והלך לו, אף הוא מפליג, ושוב אין מתקרב אליו כשחוזר ודופק, כך הוא במפסיק בין גאולה לתפלה:

שוע"ר סי' רז

ו הנוהגין לומר ושמרו בני ישראל את השבת כו', יש להם על מה שיסמכו. ואין זה הפסק בין גאולה לתפלה, לפי שאם שמרו ישראל שתי שבתות מיד נגאלין, והרי זה מעין גאולה גם כן.

פסקי הסדור ערבית לשבת

מנהג העולם לומר קודם חצי קדיש בחול ברוך ה' לעולם אמן ואמן, ובשבת ושמרו (וביום טוב וראש השנה ויום הכיפורים פסוקים אחרים מעין קדושת היום). ויש להם על מה שיסמכו. אבל הנהגין שלא לומר בחול ברוך ה' לעולם אמן ואמן מפני חשש הפסק, גם בשבת (ויום טוב וראש השנה ויום הכיפורים) אין להפסיק בפסוקים.

שו"ת צמח צדק או"ח סי' פה

אמירת ושמרו בערבית דשבת קודם תפלה, ובברדיצוב ודאי אומרים ושמרו, ויש שם גם כן כמה חשובים מאנ"ש מתפללים גם כן בבית המדרש הנ"ל ואין אומרים ושמרו, ולא חשב איש שיהיה בזה משום לא תתגודדו.

ס' המנהגים חב"ד ע' 11

הש"ץ מסיים ברכת הבוחר כו' באהבה – בלחש. כן נוהגים כל ימות השנה.

ברכת גאל ישראל – מסיים הש"ץ בקול רגיל, וכן נוהגין בכל ימות השנה.

אגרות קודש ח"ג אגרת ד'תכה

בהנוגע לסיום ברכת הבוחר בעמו ישראל באהבה, בלחש, שמעתי הוראה זו בפירוש מכ"ק מו"ח אדמו"ר.

פסקי הסדור אות קכח

מרגלא בפומא דאנ"ש, שהרה"ק ר' לוי יצחק מבארדיטשוב זיע"א, מחותנו של אדמו"ר, שלח אליו (או הגיד לו), היות ובשעה שישראל אומרים ושמרו בליל שבת נעשה יריד בשמים, ומדוע הנהיג אדמו"ר שלא לאמרו. והשיב לו אדמו"ר, כי גם מסמיכת גאולה לתפלה נעשה יריד בשמים, ואי אפשר להיות על כל הירידים.